

Ungdomars fritid

En kvalitetsmätning

Ett projekt kring kvalitet

Kvaliteten i ungdomsverksamheten ska öka! Det var det mål idrotts- och fritidsförvaltningen fick kring ungdomsverksamheten för två år sedan. Vad är kvalitet? Det var den fråga vi ställde oss då. Vi behöver mäta och behöver ett instrument för detta.

Idrotts- och fritidsnämnden tog därför år 2005 initiativet till att ansöka om att delta i Ungdomsstyrelsens pilotprojekt angående främjande och förebyggande verksamhet för ungdomar. Fokus på undersökningen var kvaliteten på fritidsgårdsverksamheten i kommunen.

Ansökan godkändes av Ungdomsstyrelsen våren 2007 och har bedrivits 2007-2008. En projektgrupp med främst en forskare, en projektledare och förvaltningschefen bildades. Syftet var främst att ta fram ett varaktigt instrument eller undersökningsunderlag som gör det möjligt att studera effekter av åtgärder på ungdomarnas inställningar och värderingar. Genom att använda en baslinjemätning som mått på kvaliteten på den öppna fritidsverksamheten har man möjlighet att jämföra förändringar över tiden och föreslå åtgärder.

Efter några förstudier genomfördes fyra kvantitativa undersökningar med olika berörda grupper. Främst gjordes en studie kring effekten av verksamheten på våra fritidsgårdar.

Dessutom gjordes en kvalitativ undersökning av tidigare gårdsbesökare. Därefter genomfördes en större undersökning av ungdomar 10-18 år i Karlskrona kommun. Svaren har därefter databehandlats och analyserats samt redovisats för nämnden och andra berörda parter.

Sammanfattning

De viktigaste resultat och slutsatser som framkommit i undersökningarna är att 38 % av ungdomarna 10-18 år besöker kontinuerligt en fritids- eller föreningsgård i Karlskrona kommun. Detta är mer än dubbelt så många som riksgenomsnittet (13 %).

48 % av besökarna på fritids- eller föreningsgårdar är flickor, 52 % är pojkar. Gårdsbesökarna är mer aktiva under hela sin fritid än övriga ungdomar och 31 % av ungdomarna når man inte med någon form av fritidsverksamhet i Karlskrona.

59 % av ungdomarna anser att verksamheten är relevant i hög utsträckning. Motsvarande siffror är 97 % för äldre tidigare besökare och 59 % för gårdarnas samhällspartners.

Karlskrona på väg - nulägesbeskrivning

Den öppna fritidsverksamheten för barn och ungdomar i Karlskrona befinner sig i ett offensivt skede, samtidigt som verksamheten specialstuderas av kommunen för att göra den så effektiv som möjligt. En utökning av medlen för såväl kommunal fritids- som föreningsverksamhet har genomförts, samt en utökad satsning på kompetensutveckling för personalen.

Idrotts- och fritidsnämnden har de senaste åren fokuserat på målen för de olika verksamheterna för att göra dem så konkreta som möjligt. De aktuella målen för mötesplatser för ungdomar 10-18 år har sammanfattats i fem punkter:

- Att ungas kultur- och fritidsverksamhet ska stärka ungas egna initiativ till att aktivera och organisera sig i demokratisk anda.
- Att antalet besökare på mötesplatserna och deltagare i olika projekt ska öka.
- Att anställda ska koordinera och driva samverkan mellan olika organisationer och föreningar för att få ut större effekter av verksamheten.
- Att barn och ungdomars möjlighet till ett rikt och varierat utbud av fritidsaktiviteter i närområdet ska stimuleras.
- Att varje verksamhetsgrupp ska hålla sig väl informerade om utvecklingen på respektive ort gällande ungdomars livssituation, drogvanor, kriminalitet, trender med mera. De ska också ha ett gott samarbete med föräldrar, skola, polis, socialförvaltning, övriga förvaltningar, föreningar och näringsliv för att förebygga risker och främja det positiva i ungas liv.

"Det är svårt att säga om fritidsgården har påverkat mitt liv som jag lever nu. Men det påverkade mitt liv då, bara till det positiva."

Kvinna 28 år

Vägen mot målet

Hypotes

Våra hypoteser var att:

- Fritids- och föreningsgårdarna är samhällsnyttiga.
- Utbildade ledare i verksamheten leder till att fritidsverksamhetens samhällsnytta ökar.
- Fritidsgårdarna leder till att ungdomar utvecklas i enlighet med samhällsnormerna.

Med samhällsnyttan menar vi i vårt fall att verksamheten bidrar med ökad trivsel, trygghet, jämlikhet, engagemang, delaktighet och aktivitet. Verksamheten ger också en förbättrad socialisation och en utveckling av kunskap hos besökarna, likväl som personlig utveckling. Preventiva insatser inom områdena kriminalitet, skadegörelse och missbruk är också en del av den samhällsnytta som fritids- och föreningsgårdarna bidrar med.

Olika förstudier

- Brukarenkät (Jämjö, Lyckeby, BTH-analys 2007)
- Vad hände på fritidsgården i Rödeby efteråt?
- Vad ungdomar vill ha! (2005, Halmstad)
- Ungdomars fritidsvanor, (2007, BTH)
- Besök på gården, Ungdomsstyrelsen (2007)
- Brottsstatistik för ungdomar i Karlskrona
- Befolkningsstatistik för ungdomar i Karlskrona, (2007)
- Den goda fritidsgården! (Karlskrona 2007)

Huvudstudie

Huvudstudien består av en större enkät baserad på ett representativt urval av barn och ungdomar mellan 10 – 18 år samt även en studie kring skillnader och likheter mellan anställda fritidsledare och ideella ledare. Vi har även genomfört enkät och intervjuer med före detta gårdsbesökare i åldern 25 - 40 år.

Metod

Genom metodtriangulering ville vi få en så bred bild av verksamheten som möjligt och hade för avsikt att arbeta med både kvalitativ och kvantitativ undersökning genom intervjuer, brukarundersökning, attitydundersökning och uppföljning av statistik

Syftet var att utveckla ett instrument som gör det möjligt att studera effekter av åtgärder på individers eventuella inställningar och värderingar samt effekterna av om man etablerar/drar in en fritidsgård.

Vilka effekter ger detta på ungdomars inställningar och värderingar, det vill säga gör gårdsverksamheten någon skillnad? Om man genomför personalförstärkningar på en gård ger detta några skillnader i inställning och värdering?

Spelar det någon roll för inställningen och värderingarna om man byter från kommunal fritidsgård till föreningsgård? Om man får skillnader i attityder och värderingar ger detta något utslag för övriga samhället, exempelvis genom minskad ungdomsbrottslighet?

Vilka går på gården?

Av de 530 som svarat på enkäten går 203 stycken på gård (38 %), det vill säga mer än dubbelt så många som riksgenomsnittet. Av de som går på gård är 48 % tjejer och 52 % är killar. 63 % av de som går på gård är föreningsaktiva, minst en gång/månad, och bland icke besökare är den siffran 57 %.

Vilket är det vanligaste skälet att du besöker gården?

Träffa kompisar	84,8
Fika	12,2
Spela spel	23,9
Vara med på aktiviteter (t.ex. en grupp)	10,4
Annan orsak	17,0

Andra aktiviteter

Vid jämförelse mellan gårdsbesökare och icke-gårdsbesökare angående fritidsaktiviteter framkommer bland annat att 49 % av de som inte går på fritidsgård idrottar regelbundet. 53 % av de som går på fritidsgård idrottar varje vecka. 23 % frekventa gårdsbesökare är även frekvent föreningsaktiva. 21 % frekventa gårdsbesökare är inte frekvent föreningsaktiva.

Bilden av ungas vardag

Av dem som går på någon av kommunens gårdar är 63 % föreningsaktiva. 53 % av besökarna på gårdarna idrottar regelbundet medan 49 % av icke-besökare idrottar regelbundet.

Av de som inte besöker gården är 47 % ute i naturen varje vecka och 60 % idrottar eller motionerar. 51 % av alla som svarat på enkäten anger att de idrottar i förening minst en gång i veckan. Vissa idrottar alltså både i förening och på egen hand, 62 % av alla anger att de idrottar utanför förening minst en gång i veckan.

Största aktiviteten är surfande eller chattande via Internet vilket 82 % gör frekvent. 58 % spelar dator eller TV-spel minst en gång i veckan och 37 % av ungdomarna ägnar sig frekvent åt musik. 14 % dansar eller spelar teater och 75 % hjälper till hemma med mat eller städning minst en gång i veckan. 33 % anser att de skulle må bra av att vara mer aktiva på sin fritid. 13 % anser att de är med på så mycket aktiviteter att de känner sig stressade.

”Det är klart att det finns ett behov av fritidsgårdarna i dagens samhälle. Fritidsgården var det bästa jag visste när jag var i ungdomsåren.”

Man 32 år

Besökarnas ålder och genus

Målgruppen för gårdarna är 10-18 år, enligt beslut i idrotts- och fritidsnämnden. Av brukundersökningen ser vi att de besökande pojkarna oftast är 15-16 år. På eftermiddagarna kommer främst de yngsta och på kvällen de äldre av ungdomarna, vilket också är en medveten satsning. 60 % av de tillfrågade instämmer med att det finns lika mycket aktiviteter för tjejer som för killar på gården.

72 % håller helt med om att ledarna lyssnar lika mycket på tjejers och killars önskemål. Endast ett fåtal håller inte med om att de har lika möjligheter. 48 % av besökarna är flickor och 52 % är pojkar att jämföra med kommunens övriga fritidsverksamhet.

Av kommunens egen statistik framgår att medlemsantalet i föreningar fördelar sig så att 46 % är flickor och 54 % är pojkar och att deltagartillfällen fördelar sig så att 41 % är flickor och 59 % pojkar. Här ser vi att pojkarna är lite mer aktiva än flickor vilket även går igen i fritids- och föreningsgårdarnas besöksfrekvens.

Vilka når vi inte?

31 % går inte på fritids- föreningsgård och är inte aktiva i föreningar. De flesta är inte intresserade idag, och på vissa platser finns det inte någon gård.

De vi inte når är de inaktiva ungdomarna, det vill säga de som aldrig går på gård.

Varför går du aldrig på någon gård?

	Andel av nej %	Andel totalt %
Jag har inte tid	28,1	17,7
Jag känner inga som går på gården	11,4	7,2
Det finns ingen gård i närheten	13,2	8,3
Annan orsak	8,4	5,3

Ensam eller i grupp?

Mycket få ungdomar är ensamma eller upplever sig vara ensamma i Karlskrona. 89 % som inte är aktiva umgås regelbundet med kompisar. 8 % av dem som inte besöker förenings- eller fritidsgård upplever att de är ensamma. 5 % av ungdomarna känner sig ensamma.

Samhället har förändrats genom åren och på andra platser har ensamheten ökat. Vi kan konstatera att så inte är fallet i Karlskrona även om dessa personer finns.

Hur mår ungdomarna idag?

10 % av ungdomarna känner sig ofta ensamma och 11 % upplever miljön i sitt bostadsområde som otrygg. 18 % av de som tillfrågats vill helst vara hemifrån så mycket som möjligt.

En stor andel har någon vuxen de kan prata med, endast 13 % håller inte med om att de kan prata med någon vuxen om allt.

11 % tycker inte att deras självförtroende är bra och 32 % anser att de skulle må bra av att vara mer aktiva på sin fritid.

Samhällsnytta

Vi har ställt samma fråga i våra olika undersökningar för att få reda på om verksamheten är samhällsnyttig.

Är verksamheten relevant?

	Låg utsträckning	Hög utsträckning
Ungdomar	13 %	59 %
Äldre	3 %	97 %
Fritidsledare	0 %	100 %
Samhällspartners	41 %	59 %

Fyller gårdarna en samhällsfunktion?

	Ja	Neutral	Nej
Äldre besökare	100 %		0 %
Fritidsledare	91 %		9 %
Föreningsledare	100 %		0 %
Samhällspartners	47 %	53 %	0 %

Verksamhetsnytta

I Karlskrona är antalet gårdsbesökare dubbelt så stort som rikssnittet. Gårdsverksamhetens positiva påverkan på attityder och livsstil gör fritids- och föreningsgårdarna mer aktiva. I undersökningen har vi även fått fram en positiv jämförelse mellan besökarnas och samarbetspartnernas syn på uppfyllelse, till exempel när det gäller öppettider.

Ordning, droger & kriminalitet

38 % av ungdomarna tror att gården bidrar till att ordning, droger och kriminalitet minskar. Motsvarande antal i övriga tillfrågade grupper som håller med om att gården minskar frekvensen av ovanstående i området är:

	Stökigt	Droger	Kriminalitet	Totalt tillfrågade
Äldre besökare	83 %	40 %	53 %	30
Föreningsledare	74 %	37 %	37 %	19
Fritidsledare	91 %	9 %	73 %	11
Samhällspartners	71 %	71 %	71 %	17

Det råder olika uppfattningar om gårdens betydelse i dessa frågor.

Öppettider

74 % av de tillfrågade ungdomarna tycker att gårdarna har rätt öppettider. Om man skulle vilja ändra något är det i första hand att ha öppet längre på vardagskvällar. Våra samhällspartners är något mindre positiva till öppettiderna.

Fritidsgården har rätta och tillräckliga öppettider!

	Stämmer ganska bra:	Stämmer bra/stämmer precis:
Samhällspartners	59 %	24 %

"Jag tror att det är viktigt att man får pröva sig fram som ungdom att det är tillåtet att prova olika stilar för att se vilken som passar bäst. För hur ska man veta vem man är när man är 13 år?"

Kvinna 28 år

Information

På frågan om "det är lätt att hitta information om ungdomsaktiviteterna i kommunen" anser ungefär lika många att det är lätt (25 %) mot att det inte är lätt (26 %), medan 41 % är neutrala. För att få tips från ungdomarna om modern information och marknadsföring ställde vi frågan:

"Vad tycker du är bästa platsen att informera ungdomar om olika aktiviteter" och fick till svar:

	Svar i procent
På kommunens hemsida	10
På skolportalen	14
Genom affischer	40
I tidningen	23
På Internet	35
Muntligt	24
Broschyrer / program	14
SMS	29
Annat sätt	7

Gamla hederliga affischer är tydligen fortfarande att föredra som informationsmedel, men Internet och SMS närmar sig.

Delaktighet

Kan besökare påverka verksamheten?

	Låg utsträckning	Hög utsträckning
Ungdomar	40 %	23 %
Tidigare besökare	17 %	83 %

Dagens besökare upplever inte att man kan påverka, men i backspegeln uppfattar man det som att man kunnat påverka.

Ledarna

Förtroende för ledarna

Ungdomarna har i stor omfattning förtroende för ledarna på fritids- och föreningsgårdarna. Av brukarundersökningen och den stora ungdomsenkäten framgår att ungdomarna anser att bemötandet av dem när de besöker gårdarna är mycket bra. Betydelsen av en relation med ledarna förstärks hos de som de facto besöker en gård.

Ledarens roll och kunskap

Fritidsledarna upplever att de har hög kunskapsnivå. Föreningsledarna upplever att de har något lägre kunskapsnivå. Av fritidsledarna anser 54 % att de har mycket hög kompetens medan 32 % av föreningsledarna ger samma svar.

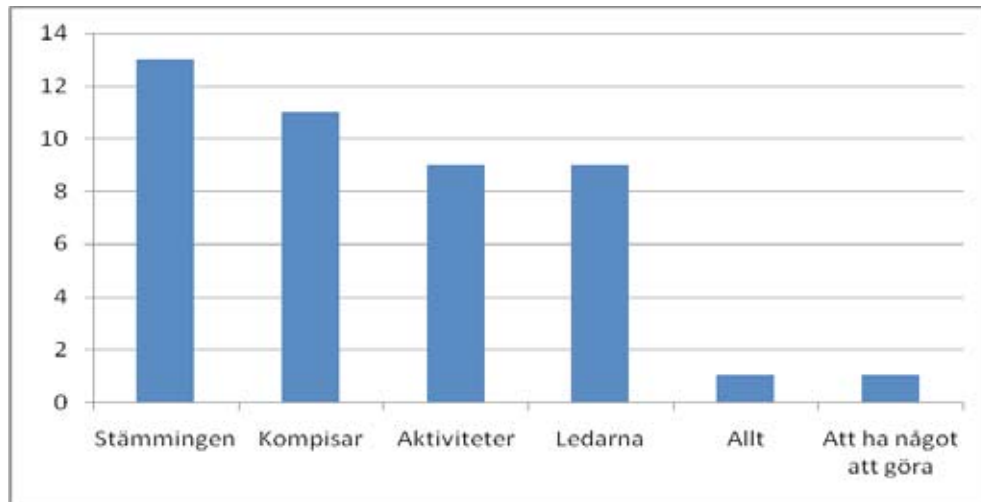
Ledarna anser att de i ringa omfattning kan påverka ungdomars drogbruk, något som dock samhällspartners anser ledarna kan. Det finns en insikt om att man som fritidsledare endast är en del av socialisationsprocessen, föräldrarna, skolan, kamrater med flera påverkar i stor grad inställningen.

Föreningsledarna upplever att de i ganska liten omfattning har möjlighet att påverka kriminalitet, men att de har möjlighet påverka stökighet. Ledarna på fritids/föreningsgårdarna har liknande uppfattningar när det gäller deras funktion och roll som ledare.

Gamla besökare har en bild av att ledarna påverkat dem positivt, något som också stämmer överens med ledarens roll och uppgift att skapa goda levnadsvanor.

Tidigare besökares upplevelser

Vad äldre besökare minns som positivt med fritidsgården

Analys av gårdarnas betydelse för ungdomar, enligt tidigare besökare

En gård är en plats att umgås med kompisar, en plats att utveckla sin identitet, en plats för sekundär socialisation och en plats att komma i kontakt med vuxenvärlden och att ha någon att prata med. Gården är en viktig plats, kanske viktigare idag än när de äldre besökarna var där.

“Jag tror att man måste göra fritids och föreningsgårdarna mer attraktiva för ungdomarna. Då tror jag att de går dit för jag tror att det är viktigt att de är där någon gång ibland. Jag minns det var en trygg plats där man fick tillfälle att bara slappna av. Jag fick vara mig själv där.”

Kvinna 30 år

Nu går vi vidare

Användning av instrument och resultat

Instrumenten kommer att användas i verksamheten i fortsättningen. Intresset från andra att få tillgång till instrumentet och jämförelsematerialet är stort. Politikerna har ställt krav på att en handlingsplan tas fram med resultaten som bas.

Personalen har påbörjat arbetet med att möta framkomna synpunkter och önskemål. Man diskuterar även ungdomarnas delaktighet, påverkansmöjlighet och intresse för att vilja påverka verksamheten samt också formerna för detta så att vi kan leva upp till intentionerna i Barnkonventionen.

Utökat samarbete

Samarbetet med andra grupper som arbetar med och kring ungdomarna är en uppgift som måste förtydligas. Samhällspartners måste därför kontinuerligt informeras om:

- Ungdomarnas förväntning på fritidsverksamheten
- Former för gårdarnas arbete
- Nämndens mål för verksamheten och
- Fritids- och föreningsledares uppdrag

Framtiden

Idrotts- och fritidsnämndens uppfattning är nu att förvaltningen ska göra om undersökningarna vartannat år för att kunna följa kvalitetens utveckling över tid. Då ska speciellt förändringar i verksamheten kunna följas upp för att se att rätt saker görs och att effekterna blir de förväntade.

I en tid av minskade resurser är det även nödvändigt att se att de medel som avsätts används effektivt vilket även kommer att följas upp. Idrotts- och fritidsförvaltningen ska nu ta fram en handlingsplan relaterat till de resultat som framkommer.

Detta arbete har påbörjats och kommer bland annat att leda till att demokratifrågorna får stort utrymme i gårdarnas verksamhet.

En annan åtgärd som redan vidtagits är att en fritidsledare avdelats för att inom ramen för sin tjänst arbeta med att ge stöd i till föreningsgårdarna så att deras arbete kan underlättas.

Inför planerade beslut av förändringar i verksamheten kommer resultat av undersökningen att användas för att göra jämförande studier, så kallade effektstudier.

Efter att revisionen parallellt belyst verksamheten kommer även nämnden att se över målen för verksamheten för att gå från visionära mål till mål av tydligare inriktning. Det arbetet ska genomföras inför budget 2010 och framåt. Studierna har inneburit en omfattande genomgång av verksamheten för ungdomarnas bästa.

Med kunskap och erfarenhet går vi nu vidare mot nya mål. Om man skall förbättra och lära bör man utvärdera och följa upp...

Idrotts- och fritidsförvaltningen

Karlskrona kommun

idrotts-fritidsforvaltningen@karlskrona.se

www.karlskrona.se